

Lukács András

Budapesti Gazdasági Egyetem
Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar
Gazdasági Szaknyelvek Tanszék

Célnyelvi kultúra a Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgatóknak ajánlott magyar nyelvkönyvekben

<https://doi.org/10.48040/PL.2023.2.12>

A Stipendium Hungaricum program elsőéves ösztöndíjas hallgatóinak magyar mint idegen nyelv és kultúra kurzuson kell részt venniük. A Tempus Közalapítvány a honlapján a kurzussal kapcsolatos javaslatok megfogalmazásán túl egyfajta könyvajánlóként megemlíti a „leggyakrabban használt tankönyveket”, továbbá javaslatot tesz arra is, hogy milyen kulturális elemeket tartalmazzanak a kimeneti követelmények. A tanulmányban bemutatott összehasonlító elemzés arra a kérdésre ad választ, hogy mennyire nyújtanak segítséget a Tempus Közalapítvány által említett tankönyvek a szintén a Tempus Közalapítvány által javasolt kulturális elemek elsajátításában. Ezáltal e tanulmány egyfajta fogódzót kíván nyújtani a nyelvtanárnak abban, hogy melyik könyv használata esetén melyik kulturális tartalom esetében szorulnak majd további kiegészítő forrásokra.

Kulcsszavak: *Stipendium Hungaricum, magyar mint idegen nyelv, tankönyv, kultúra, kulturális elemek*

Bevezetés

2020 ősze óta a Stipendium Hungaricum program elsőéves ösztöndíjas hallgatóinak magyar mint idegen nyelv és kultúra kurzuson kell részt venniük. A programot koordináló Tempus Közalapítvány honlapja (Web1, Web2) részletes tájékoztatást nyújt a programról, illetve javaslatokat tesz a kurzus szervezésével és lebonyolításával kapcsolatban is (heti 2x2 óra bontásban, legfeljebb 20 fős csoportlétszámmal) továbbá felsorolja a „leggyakrabban használt tankönyveket” és az általa javasolt kimeneti követelményeket. A célkitűzéseket részletezve a grammatikai minimumon és az elvárt alapszókincsen túl felsorolja a tanítandó kulturális tartalmakat is. A tanulmány arra a kérdésre keresi a választ, hogy a Tempus által felsorolt nyelvkönyvek közül melyikben mennyire vannak jelen ezek a kulturális tartalmak. Az szóban forgó könyvek a *Lépésenként magyarul 1.* (Durst, 2017), a *Jó reggelt!* (Gyöngyösi–Hetesy, 2019), a *Hungarolingua Basic Level 1–2.* (Marschalkó, 2010, 2014), valamint a *MagyarOK Kompakt* (Szita–Pelcz, 2019).

Kultúra, illetve kulturális tartalmak

A „kultúra” szó jelentésére számos definíció létezik, így a kulturális tartalmak meghatározása is sokféleképpen lehetséges. Kroeber és Kluckhohn (1952) például 165 definíciót és további mintegy másfélszáz megállapítást és idézetet gyűjtöttek össze a kultúra fogalmáról, így csak az ő gyűjteményükben is mintegy háromszázra rúg a megfogalmazások száma, amely repertoár azonban azóta tovább bővült többek között Haviland (1987), Howard (1989), Hofstede (1991), Trompenaars és Hampden-Turner (1997) kultúrameghatározásaival. Jelen tanulmány azonban eltekint ezek részletezésétől, hiszen a vizsgálat célja csupán az, hogy a Tempus Közalapítvány által kulturálisnak tekintett tartalmakra mutasson rá a már említett tankönyvekben. A kulturális tartalmak listája a következő elemekből áll a Tempus Közalapítvány honlapja szerint: • Segélyhívószámok Magyarországon • Udvarias viselkedés az alapvető hétköznapi szituációkban. A tegeződés és a magázódás szokásai Magyarországon • Ismert magyar városok

- Ismert magyar személyek • Helyi kulturális nevezetességek • Magyar ünnepek • Néhány hungaricum • Magyar ételek, italok és alapanyagok • Alapvető információk Magyarországról, a magyar kultúráról, népről.

A kulturális tartalmak megjelenése, illetve hiánya a vizsgált tankönyvek szövegeiben

Egyszerű összehasonlító elemzéssel kideríthető, hogy a Tempus Közalapítvány honlapján felsorolt kulturális tartalmak hogyan jelennek meg, illetve egyáltalán megjelennek-e az egyes nyelvkönyvekben. A tanulmány az alábbiakban pontról pontra számba veszi az említett kulturális tartalmakat és rámutat ezek meglétére, illetve hiányára a négy „leggyakrabban használtként” megjelölt tankönyvben. A ritkábban fellelhető kulturális tartalmak esetében az oldalszám jelölésével is segítem az olvasót, hogy könnyebben rábukkanjon a tárgyalt részre az adott tankönyvben. A sűrűbben előforduló kulturális elemek, mint például város- és ételnevek esetében azonban mellőzöm az oldalszámot, mert a sok oldalszám csak zavarná az áttekinthetőséget és érdemben nem tenne hozzá a jelenség megértéséhez.

Segélyhívószámok Magyarországon

A Tempus kulturális tartalmakra vonatkozó fenti felsorolásában első helyen szerepelnek a magyarországi segélyhívószámok. Jóllehet magyar telefonszámokra más könyvben is találunk példát (pl. a *Jó reggelt!* 34. oldalán, a *MagyarOK Kompakt* 26. oldalán), a magyarországi segélyhívószámokra csak a *Hungarolingua Basic Level 1* tér ki, a 15. oldalon.

Udvarias viselkedés az alapvető hétköznapi szituációkban. A tegeződés és a magázódás szokásai Magyarországon

Az udvariasság egyik legfeltűnőbb verbális kifejeződése a megfelelő köszönési formán túl a tegeződés, illetve magázódás helyes alkalmazása. Meglepő módon a *Hungarolingua Basic Level* ez utóbbira nem fordít hangsúlyt. A 31. és 32. leckében (34. és 36. oldal) felbukkan ugyan néhány magázó alak, ám magyarázat nélkül, és jóllehet a szótár-részben szerepel a „maga” és az „ön” szó, a nyelvtani rész igeragozási táblázataiból hiányoznak a magázó igealakok. A többi vizsgált nyelvkönyvben viszont a várokozásoknak megfelelően bőséges példákat lehet találni erre a kulturális elemre. A különbség legfeljebb abban jelentkezik, hogy melyik könyv milyen hamar, milyen magyarázattal és milyen példákkal tárja a nyelvtanuló elé a tegeződés és a magázódás közötti különbségeket: a *Lépésenként magyarul 1.* például a 2. leckében (9. oldal) kezd el foglalkozni a magázódás kérdésével, a *MagyarOK Kompakt* szintén a 2. leckében (16. oldal), míg a *Jó reggelt!* a 3. leckében (28. oldal).

Ismert magyar városok

Említés szintjén kivétel nélkül mindegyik vizsgált nyelvkönyvben találkozunk ismert magyar városok nevével. Az egyes könyvekben az alábbi településnevek fordulnak elő.

- *Lépésenként magyarul 1.*: Szeged, Budapest, Debrecen, Pécs, Sopron, Szolnok, Győr és Szentes.
- *Jó reggelt!*: Budapest, Visegrád, Szentendre, Debrecen, Szeged és Pécs.
- *Hungarolingua Basic Level*: Debrecen, Budapest, Szeged, Szolnok, Miskolc, Siófok, Eger és Sopron.
- *MagyarOK Kompakt*: Budapest, Szeged, Debrecen, Pécs, Sopron, Orfű, Tihany, Siófok, Keszthely, Székesfehérvár, Eger és Miskolc, valamint Buda külön is szerepel.

Ismert magyar személyek

Ismert magyar személyekre explicit módon csak a *Lépésenként magyarul 1.* tér ki, igaz, csak kép és rövid jellemzés, illetve meghatározás szintjén: a 212. oldalon kerül elő Semmelweis Ignác, Erzsébet királyné, Petőfi Sándor és Széchenyi István neve és arcképe. A kiegészítendő feladat formájában megjelenő meghatározások a következőképpen szólnak: *Ez a vékony ember, költő. Ez a szoknyás nő, magyar királyné. Ez a szakállas férfi, a „legnagyobb magyar”. Ez a bajszos férfi, magyar orvos, az „anyák megmentője”.*

Implicit módon a *MagyarOK Kompakt* is az olvasó elé tár egy ismert magyar személyről szóló információt, amennyiben a nyelvtanulóban tudatosul, illetve inkább tudatosítják, hogy a 160. oldalon található könyvábbrázolás borítóján a „Krúdy” felirat egy magyar író nevét jelöli. Még inkább implicit módon viszont akár szinte mindegyik tankönyvben található példát ismert magyar személyekre, amennyiben a nyelvkönyvekben szereplő közterületek nevei gyakran viselik valamely ismert magyar nevét (pl. Széchenyi tér a *Lépésenként magyarul 1.* 120. oldalán, Kossuth tér a *Jó reggelt!* 141. oldalán, Balassi utca a *MagyarOK Kompakt* 184. oldalán). Ezek az utca-, illetve térnevek ugyan nem tudatosítják a nyelvtanulóban, hogy ismert magyar emberekről van szó, viszont jó alkalmat kínálhatnak a nyelvtanárnak, hogy egy ilyen irányú kulturális kitérővel gazdagítsa a hallgatók ismereteit.

Helyi kulturális nevezetességek

Kulturális nevezetességeket mindegyik nyelvkönyv említ, ám rendkívül eltérő formában és váltakozó részletességgel.

A *Lépésenként magyarul 1.* szinte csak a budapesti Parlamentre (15., 184. és 185. o.), illetve a Vár (185. o.) utal, valamint minimális tájékoztatást kínál Debrecen, Eger, Szolnok, Budapest, Szeged és Pécs városáról a 78. oldalon. A 9. feladatban el kell döntenie a nyelvtanulónak, hogy melyik állítás igaz, melyik hamis a városokkal kapcsolatban: „Debrecenben van villamos.” „Egerben van vár.” „Debrecenben nincs folyó.” „Szolnokon van színház.” „Budapesten öt metró van.” „Szegeden vannak hegyek.” „Pécsen van villamos.” A 10. feladatból pedig kiderül, hogy „Egerben van egy szép vár és vannak nagyon jó borok”, Debrecenben „nagyon szép az egyetem és a Nagyerdő”, Budapest „egy nagyon szép város”, valamint, hogy „Szeged nagyon jó hely” és „nyáron van színháza a Dóm előtt”.

A *Jó reggelt!* című könyvnél az utolsó leckéig kell várni a kulturális nevezetességekre, akkor viszont a szerzők több oldalt is szentelnek ennek a témának, igaz, jobbra csak Budapest vonatkozásában. A Vár, a Hősök tere, a Gellérthegy, a Parlament, a Lánchíd, a Halászbástya, a Szépművészeti Múzeum, és az Állatkert nevét kell a látványosságokat ábrázoló képekhez párosítani a 163. oldalon. A 166. oldalon említésre kerül a Margit-híd és az Erzsébet-híd neve is, a 164. oldalon pedig új látnivalóként szerepel a Margitsziget, Mátyás-templom, Bazilika, Városliget, a cirkusz, a vidámpark és a Széchenyi-fürdő is. A korábbi leckék csak elvétve és néha egészen implicit módon említenek kulturális nevezetességeket. A „tér” szót megjelenítő ikon például a Hősök terét ábrázolja a 108. oldalon, a 110. oldalon pedig a főváros egyes jól ismert helyeire kérdez rá a *Mi ez Budapesten?* című feladat (ahol az Uránia, Puskin, Corvin mozik, illetve egyesek szerint valószínűleg a Westend, Mammut és az Aréna Pláza is kulturális nevezetességnek tekinthető). A 137. oldalon az az általánosnak mondható kijelentés olvasható Visegrádról, hogy „A Duna mellett [van].”, valamint hogy „Nagyon szép hely, van ott egy vár is.”

Meglepő módon a *Hungarolingua Basic Level* egyetlen kulturális nevezetességekre kitérő részlete egy határon túli város látnivalóit sorolja. Az első kötet 54. oldalán található, *Körutazás Kelet-Szlovákiában* címet viselő, brosúrát imitáló programismertetőjében a kassai „magyar vonatkozású műemlékek” közül a „Szent Erzsébet Székesegyházzal, az Orbán

toronnyal, az Állami Színház épületével, a Márai házzal, a ferencesek templomával, a Lócsei-házzal” ismerkedhet meg az utazásra jelentkező képzeletbeli vendég, azaz a nyelvtanuló.

A *MagyarOK Kompakt* az 55. oldalon az útbaigazítás témakörét Eger példáján gyakoroltatva ugyan nem a város kulturális nevezetességeihez segít odatalálni, de a párbeszéd melletti Eger-térképen jól láthatók az olyan híres kulturális nevezetességek, mint a vár, a minaret vagy éppen a bazilika. Az 58. és 59. oldalon pedig két település, Sopron és Orfű „bemutatására” vállalkozik a könyv, de megmarad az általánosságok szintjén, semmilyen konkrét helyi látnivalót nem nevez meg, bár a híres Tűztorony legalább képi szinten megjelenik a Sopront taglaló oldalon.

Magyar ünnepek

A magyar ünnepek bemutatására a *Jó reggelt!* egyáltalán nem tér ki. A *Lépésenként magyarul* 1. lapjain már megjelenik a sajátosan magyar ünnepnek tekinthető névnap. Először implicit módon ad lehetőséget a névnap ünnepének említésére a 7. oldalon azáltal, hogy a március 24-ével kezdődő hetet megjelenítő asztalinaptár-ábrán az adott napokhoz tartozó névnapok is olvashatók. Később, a 234. oldalon a 4. feladat sem részletezi ugyan, hogy pontosan milyen ünnep is ez, a „Boldog névnapot!” köszöntési forma azonban már elkerülhetetlenné teszi az ünnep tartalmának rövid ismertetését.

A *Hungarolingua Basic Level* második kötetének 26. oldala említést tesz a névnapról, valamint ugyanitt szerepel a „karácsonyeste” is, amely a magyar karácsonyozásban megkülönböztetett jelentőséggel bír, ám talán szerencsésebb lett volna az elterjedtebb, december 24-re használt „szenteste” kifejezést használni.

A *MagyarOK Kompakt* a *Nyelvtani munkafüzet* részében, a 216. oldalon feladat formájában ismerteti meg a nyelvtanulót néhány magyar település ünnepének, illetve fesztiváljának a nevével, valamint időpontjával, a 242. oldalon pedig a dátumok gyakoroltatása kapcsán nemcsak a Mikulás, hanem a nemzeti ünnepeink időpontját is megtanítja.

A magyar ünnepek bemutatására, magyarázatára azonban egyik könyv sem tesz kísérletet.

Néhány hungaricum

A hagyományosan nagy kezdőbetűvel írandó „Hungaricum” főnévként is használható semleges nemű melléknév a latinban, jelentése „magyar”. A kis kezdőbetűs „hungarikum” egy, a 2012-es évtől törvényileg szabályozott gyűjtőfogalom, „*amely egységes osztályozási, besorolási és nyilvántartási rendszerben olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értéket jelöl, amely a magyarságra jellemző tulajdonságával, egyediségével, különlegességével és minőségével a magyarság csúcsteljesítménye*” (Web3).

A jelenleg 83 hungarikumot az Agrár- és élelmiszergazdaság, Egészség és életmód, Épített környezet, Ipari és műszaki megoldások, Kulturális örökség, Sport, Természeti környezet, valamint Turizmus és vendéglátás címet viselő kategóriákba sorolják (Web4). A nyelvkönyvekben szinte kizárólag csak az étel- és italnevek között bukkannak fel hungarikumok. Az étel- és italneveken kívül hungarikumok közül csupán a „Mohácsi busójárás” kerül elő (a *MagyarOK Kompakt* 216. oldalán), illetve a főváros egyes nevezetességeinek említése, amely téma a „Budapest – a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrássy út” nevet viselő hungarikumhoz kapcsolható. Tekintve, hogy az étel- és italnevek, valamint az ünnepek, illetve nevezetességek is külön-külön kategóriákként szerepelnek a Tempus honlapján a kulturális témák tekintetében, a „Néhány hungaricum” megjegyzés nem bővíti érdemben a kulturális elemek halmazát, így e tanulmány sem tér ki külön ezekre, hanem a többi kategóriánál tárgyalja.

Magyar ételek, italok és alapanyagok

Minthogy a táplálkozás alapvető szükséglet, az ételekkel, élelmiszerekkel kapcsolatos tananyag is elengedhetetlen része minden nyelvkönyvnek. Nem jelentenek ez alól kivételt a vizsgált magyar nyelvkönyvek sem. Vizsgálódásomban azokra az ételekre, italokra összpontosítottam, amelyeket a köztudat sajátosan magyarnak tekint. Ennek viszonylag objektív ismérve lehet, ha az adott étel, illetve ital nevének hű fordítása idegen nyelvre, például a minden Stipendium Hungaricumos hallgató által beszélt angol nyelvre nehézségbe ütközik, tehát angolul csak körülírással vagy megközelítő fordítással, esetleg szóátvétellel utalhatunk a magyar gasztronómia eme különlegességeire. A fordítási nehézségeket jelentő szavak körének megállapítására egy általános magyar–angol szótár (Ország–Futás–Kövecses, 1998) mellett egy ételszótár (Galla, 2018) és egy pincérszótár (Stephanides, 2019) is segítségemre volt.

Ezek alapján az alábbi magyar(os)nak tekinthető étel- és italnevek bukkannak fel az egyes könyvekben:

- *Lépésenként magyarul 1.*: pogácsa, szilvapálinka, gulyásleves, pálinka, pörkölt, rántott hús, paprikás krumpli, palacsinta, lángos, gulyás, lecsó és halászlé.
- *Jó reggelt!*: gyümölcsleves, kifli, pirospaprika, zsemle, főzelék, gulyásleves, halászlé, újházi tyúkhúsleves, paprikás krumpli, paprikás csirke, túrós csusza, hortobágyi húsos palacsinta, marhapörkölt, galuska, somlói galuska, krémes, dobos torta, pálinka, Egri bikavér, rántott sajt, babfőzelék.
- *Hungarolingua Basic Level*: az első kötetében kakaós csiga, kifli, zsemle, lecsó, a második kötetében csak a lecsó bukkán fel, az 53. oldalon.
- *MagyarOK Kompakt*: kifli, zsemle, gulyásleves, lecsó, palacsinta, pörkölt, gulyás, halászlé, töltött káposzta, paprikás csirke, bableves, túrós csusza, somlói galuska és paprikás krumpli.

Némiképp meglepő lehet, hogy a legismertebb magyar ételnek tartott gulyás egyáltalán nem bukkán fel a *Hungarolingua Basic Level* köteteiben, illetve talán az is, hogy a tapasztalat szerint szinte minden külföldi hallgató által ismert és közkedvelt kürtőskalács említése mindegyik könyvből kimaradt.

Alapanyagok tekintetében három könyvnél is tapasztalható, hogy egy(-egy) étel összetevőjeként tanítja meg vagy gyakoroltatja ezeket a szavakat. A *Lépésenként magyarul 1.* a 91. oldalon hét tipikusan magyarnak tartott ételhez adja feladatul az alapanyagok hozzárendelését, a *Hungarolingua Basic Level* az első kötet 64. oldalán a lecsó receptjét osztja meg, míg a *MagyarOK Kompakt* a 66. oldalon a lecsó mellett a gulyásleves és a palacsinta hozzávalóit is felsorolja.

Alapvető információk Magyarországról, a magyar kultúráról, népről

A Tempus Közalapítvány által meghatározott kilenc kulturális tartalom közül az utolsó pont az, amelynek teljesülése a legnehezebben ellenőrizhető vagy legalábbis rendszerezhető, hiszen az „alapvető információk” kifejezés nem elég egyértelmű, meglehetősen tág teret hagyva az értelmezési lehetőségeknek, és némiképp akár feleslegessé is téve az első nyolc pont elkülönítését. Ennek fényében, valamint terjedelmi okok miatt is, a teljesség igénye nélkül, csak a szemléltetés kedvéért említem az alábbiakban olyan „alapvető információk” megjelenését az egyes nyelvkönyvekben, amelyek nem sorolhatók a korábbi pontokban felsorolt kulturális tartalmakhoz.

A *Lépésenként magyarul 1.* 12. oldalának alján olvasható párbeszédéből kiderül, hogy Magyarországon 18 éves kortól vásárolhatunk sört, azaz szeszes italt. A 47. oldalon a „Milyenek” kérdésre példamondatként szerepel, hogy „A magyar lányok szépek.” A 64. oldal 5. feladatában az egyik mondat úgy hangzik, hogy „A magyarok általában 12-kor ebédelnek.”

A *Jó reggelt!* számos kulturális elemre és alapvetőnek tekinthető információra hívja fel a nyelvtanuló figyelmét a 166–167. oldalon található, *Magyarország és Budapest* címet viselő feladatsorában. A 166. oldalon található feleletválasztós teszt többek között rákérdez arra, hogy mekkora a főváros lakossága, melyik híd van a vár előtt, milyen színű a villamos, hova mennek az emberek futni, hol van a Halászbástya, továbbá az ételek témakörét is érinti. A 167. oldalon pedig rövid olvasmányok mesélnek arról, hogy milyen Magyarország, milyen az idő Magyarországon, milyen Budapest, mi van Budán és mi van Pesten, mi van Buda és Pest között, milyen a budapesti közlekedés, valamint milyenek a magyar ételek és italok. A 205. oldalon a 35. tesztkérdés megoldása szerint „A magyar nők szépek.” Hasonlóképpen a 234. oldalon a 25. tesztkérdés megoldása szerint „A magyar lányok nagyon szépek.”

A *Hungarolingua Basic Level* az első kötet 13. oldalán a magyar nevek sorrendjéről („family name comes first, followed by the given name(s)”), egyes keresztnévek külföldi párhuzamairól, illetve egyediségéről, a vezetéknevek esetleges angol nyelvű megfelelőiről ad tájékoztatást. A 16. oldalon említi először a magyar pénznemet, és – a többi vizsgált könyvtől eltérően – rögtön fel is sorolja az összes érmét és bankjegyet, egy-egy képpel illusztrálva mindegyiket. A 65. oldalon olvasható „Minden bor Etyekre vezet” gondolat nincs részletezve ugyan, de egyértelmű utalás a bor és a település szoros kapcsolatára.

A *MagyarOK Kompakt* 24. oldalának 19. feladata szűkszavú, de klasszikusnak mondható földrajzi bevezetést nyújt Magyarországhoz. Megadja az ország területét, lélekszámát, illetve a főváros nevét és lélekszámát is, valamint a térképen láttatja az ország területének alakját, főbb domborzatait és vizeit, jelöli és megnevezi a nagyobb városait. Az 57. oldalon a 32. feladat újabb lehetőséget kínál a Magyarországgal kapcsolatos ismeretek bővítésére fényképek és egyszerű mondatok segítségével, amelyekből megtudhatja a nyelvtanuló, hogy Magyarországon vannak „szép múzeumok”, „érdekes fesztiválok és kiállítások”, „gótikus és barokk templomok”, „kitűnő kávézók, éttermek és szállodák”, „jó iskolák és egyetemek”, „népszerű mozik és színházak”, „hangulatos kocsmák: borozók és sörözők”, „szép parkok és gyógyfürdők”, illetve „olcsó és drága közlekedési eszközök”, valamint azt is, hogy Magyarországon nincsenek „tengerek”, „nagyon magas hegyek”, illetve „olimpiai stadionok”.

Összegzés és konklúzió

A tankönyvekben megjelenő kulturális tartalmakra irányuló vizsgálat eredményéről az 1. táblázat ad könnyen áttekinthető összefoglalást. A formai keretek okozta helyszükére tekintettel a táblázatban a kulturális tartalmakra a Tempus Közalapítványnál szereplő hosszabb kifejezések helyett csak egy-egy szó utal, illetve a hosszabb című tankönyvek sem szerepelnek teljes címükkel. Az árnyaltabb eredmény érdekében a táblázat értékei háromfokozatú skálán mozognak, ahol a 0 a kulturális tartalom említésének hiányát, az 1 az említés meglétét, a 2 pedig az adott kulturális tartalomnak a puszta említésen túlmutató részletezését/bemutató jelölését jelöli. A kulturális tartalmak utolsó kategóriája annyira tág, hogy a kivitelezhetetlennek tűnő árnyalt skálázás helyett a + jel mutatja azt, hogy mindegyik könyv esetében lehet találni példát az alapvető információk említésére, illetve részletezésére is.

1. táblázat. Kulturális tartalmak a vizsgált nyelvkönyvekben

	Lépésenként	Jó reggelt!	Hungarolingua	MagyarOK
Segélyhívó	0	0	2	0
Udvariasság	2	2	2	2
Városok	2	2	2	2
Személyek	2	0	0	0
Nevezetességek	1	1	1	1
Ünnepek	0	0	0	1
„hungaricumok”	0	0	0	0
Ételek, italok	1	1	2	2
Alapvető információk	+	+	+	+

A táblázatból kitűnik, hogy a Tempus Közalapítvány által javasolt kulturális tartalmakat egyik ajánlott nyelvkönyv sem tartalmazza maradéktalanul, így e tankönyvek önmagukban nem elegendők a honlapon célkitűzésként szereplő kulturális tartalmak közvetítésére. E megállapítás azonban nem jelent semmiféle értékítéletet az említett tankönyvekkel kapcsolatban, hiszen e könyvek még az SH-sok számára kötelező magyaroktatás bevezetése előtt, a Tempus által megállapított kulturális tartalmakat összegző lista közzétételét megelőzően készültek, tehát nem lehet rajtuk számon kérni ilyen jellegű „hiányosságokat”.

A Stipendium Hungaricum ösztöndíjjal érkező hallgatókat oktató magyartanárnak azonban hasznos tudnia, hogy – amennyiben meg kíván felelni a Tempus által támasztott elvárásoknak – melyik tankönyvnél milyen kulturális tartalmak esetében szorul a tankönyvön kívüli további kiegészítésre. Ebben igyekezett ez a vizsgálat az oktatók segítségére lenni.

Felmerülhet a kérdés, hogy a Tempus honlapján nem említett, de az SH-s hallgatók oktatásában szintén használatos könyvekben milyen mértékben vannak jelen a vizsgált kulturális tartalmak. Ez azonban már egy következő kutatás tárgyát képezné.

Hivatkozások

- Durst P. (2017): *Lépésenként magyarul 1.* Szerzői kiadás.
- Galla Gy. (szerk.) (2018): *Ételszótár – Étlapírás 7 nyelven.* Mezőgazda Kiadó: Budapest
- Gyöngyösi L. – Hetesy B. (2019): *Jó reggelt!* Semmelweis Egyetem, Egészségtudományi Kar: Budapest
- Haviland, W. A. (1987): *Cultural Anthropology.* Holt, Rinehart and Winston: New York:
- Hofstede, G. (1991): *Cultures and Organizations. Software of the Mind.* McGraw-Hill: London:
- Howard, M. C. (1989): *Contemporary Cultural Anthropology.* Scott, Foresman & Company: Glenview
- Kroeber, A. L. – Kluckhohn, C. (1952): *Culture. A Critical Review of Concepts and Definitions.* Vintage Books: New York
- Marschalkó G. (2010): *Hungarolingua Basic Level 1.* Debreceni Nyári Egyetem: Debrecen
- Marschalkó G. (2014): *Hungarolingua Basic Level 2.* Debreceni Nyári Egyetem: Debrecen
- Ország L. – Futász D. – Kövecses Z. (1998): *Magyar–angol nagyszótár.* Akadémiai Kiadó: Budapest
- Stephanides É. (2019): *Pincészsótár.* Tinta Kiadó: Budapest
- Szita Sz. – Pelcz K. (2020): *MagyarOK Kompakt.* Pécsi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar: Pécs
- Trompenaars, F. – Hampden-Turner, Ch. (1997): *Riding the Waves of Culture.* Nicholas Brearley: London

Internetes hivatkozások

- Web1 *A Stipendium Hungaricum ösztöndíjasok számára nyújtandó magyar mint idegen nyelv és kultúra kurzus* (Tempus Közalapítvány, 2020.11.13.)
https://tka.hu/docs/palyazatok/mid_kurzus_kimeneri_kovetelmenyek_0302.pdf (Utolsó letöltés: 2022.12.09.)

- Web2 Magyar mint idegen nyelv és kultúra oktatása a Stipendium Hungaricum ösztöndíjasok számára* (Tempus Közalapítvány, 2020.11.13.)
<https://tka.hu/palyazatok/13151/magyar-mint-idegen-nyelv-es-kultura> (Utolsó letöltés: 2022.12.09.)
- Web3 Mik azok a Hungarikumok?* (Hungarikumok Gyűjteménye – Magyar Értéktár)
<http://www.hungarikum.hu/hu/content/mik-azok-hungarikumok-0> (Utolsó letöltés: 2022.12.09.)
- Web4 Hungarikumok listája* (Hungarikumok Gyűjteménye – Magyar Értéktár)
http://www.hungarikum.hu/sites/default/files/hungarikumok-lista_2021.01.22.pdf (Utolsó letöltés: 2022.12.09.)